

УДК 378.1:784.9:159.942

Куан Юань

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ORCID ID 0009-0002-0408-3352

DOI 10.24139/2312-5993/2023.03/489-498

МУЗИЧНА ПАМ'ЯТЬ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТІВ МИСТЕЦТВ ЯК ФЕНОМЕН ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У статті розглянуто сутність музичної пам'яті студентів факультетів мистецтв та специфіку її роботи. Методологічну основу дослідження склала асоціативна теорія пам'яті особистості та інформаційно-кібернетична. Обґрунтовано сутність поняття «музична пам'ять студентів факультетів мистецтв» з позицій означених теорій. Розкрито специфіку роботи сенсорного регістра пам'яті студентів факультетів мистецтв, короткострокової та довгострокової її складників.

Ключові слова: студенти мистецьких факультетів, музична пам'ять, асоціації, запам'ятовування, сенсорний регістр, короткострокова пам'ять, довгострокова пам'ять, інтерференція.

Постановка проблеми. Пам'ять – необхідна психічна передумова підвищення ефективності будь-якої творчої діяльності, яка здійснюється на основі вже отриманих та засвоєних знань, умінь і навичок. Процес запам'ятовування, збереження та відтворення інформації був класичним дослідженням як вітчизняної, так і зарубіжної психології та педагогіки ще з XVII століття. Науковці спрямовували зусилля на вивчення особливостей запам'ятовування природних явищ та процесів, на усвідомлення фізіологічних механізмів пам'яті суб'єктів, на дослідження методів, умов та «меж» запам'ятовування тощо.

Проблемні питання оволодіння музичною інформацією майбутніми фахівцями привертала увагу не одного покоління як провідних виконавців, так і їх педагогів. Запам'ятовування нотного тексту музичних творів студентами факультетів мистецтв є обов'язковою умовою не тільки формування їх готовності до прилюдних виступів, а й підготовки до них концертної програми. Психологічною основою процесу запам'ятовування нотного тексту музичних творів виступає музична пам'ять студентів означених факультетів. Саме тому, їх музична пам'ять потребує ретельного розгляду з позицій психології та педагогіки.

Аналіз актуальних досліджень. Асоціативна психологічна теорія, яка виникла ще в XVII столітті, а в XVIII – XIX століттях набула особливого розвитку, є однією з первинних теорій пам'яті. Своєї актуальності ця теорія не втратила і нині. Згідно даної теорії, пам'ять студентів-музикантів є двокомпонентною складною системою, пов'язаною з накопичуванням і відтворюванням інформації. В її основі – тривалі або короткострокові асоціації (зв'язки) за контрастом, суміжністю, схожістю, просторовою та тимчасовою близькістю, які розподіляються на два види – прості та складні.

Асоціації за контрастом, подібністю і суміжністю відносяться до простого їх виду. Протилежні властивості означених компонентів для їх порівняння і уподібнення віддзеркалюють асоціації за контрастом. Асоціації за подібністю ці компоненти поєднують взаємопов'язаністю їх схожих рис, надаючи здатності при згадуванні однієї з них згадати інші. Асоціації за суміжністю (текстові складники або виконавські складники інтерпретаційної моделі музичного твору) поєднують їх взаємопов'язаністю у просторі чи часі. Асоціації, які скеровані на з'ясування і формування змістовного наповнення текстових складників музичного твору чи виконавських складників його інтерпретаційної моделі, відносяться до складного виду. Для них характерним є об'єднання двох явищ – причин та наслідків, частини і цілого, роду та виду, котрі в реальності повсякчас між собою взаємодіють (Юник, 1996, с. 11-12).

Слід зазначити, що взаємовплив асоціацій будь-якого виду акумулює підґрунтя формування в студентів вищих мистецьких навчальних закладів знань, виконавських умінь і навичок. Утім, трактування сутності їх пам'яті за різновидом «стимул – реакція», створює обмеження в судженнях щодо мнемічних процесів, адже ідея зовнішніх взаємовідносин сталих психологічних деталей висувається на передній план, що спричиняє пасивне керування особистістю своєю когнітивною цариною. Саме тому, простежується необхідність у ретельному розгляді музичної пам'яті студентів факультетів мистецтв та специфіку її роботи у процесі інструментальної підготовки.

Мета роботи – обґрунтувати сутність музичної пам'яті студентів факультетів мистецтв та розкрити специфіку її роботи у процесі інструментальної підготовки у закладах вищої освіти.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використовувались теоретичні методи, що відповідали природі явища, яке вивчалось, і були адекватні поставленим завданням дослідження, зокрема: порівняльний аналіз наукових досліджень із означеної тематики; моделювання ідей психологічних досліджень у теорію та методику музичного навчання; узагальнення передового досвіду роботи педагогів-музикантів тощо.

Виклад основного матеріалу. У кінці ХХ – на початку ХХІ століття запам'ятовування музичної інформації стало предметом вивчення не тільки психології, а й музичної педагогіки. Зокрема, за дослідженнями Т. Юник, Д. Юник та інших науковців, сприймання музичної інформації студентами факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки відбувається завдяки впливу на належні рецептори сенсорного регістру фізичних особливостей стимуляції. Недовготривале сприйняття ознак звукових або нотних конфігурацій зумовлює появу сенсорних ефектів,

котрих вистачає для впізнання цих значень, адже впродовж часу, потрібного для селекційної обробки будь-яких фрагментів навіть після їх «зникнення» в початковій формі, зберігається інформація про них. Неоднакова реакція на одні й ті ж самі ознаки стимулів студентів факультетів мистецтв зумовлює використання «керованого» пошуку належних семантичних понять. Натомість, через локалізацію когнітивних ресурсів студентів означених факультетів ефективність цього пошуку (при симультанній стимуляції) може знижуватися (Юник, 1996, с. 18-19; Юник, 2009, с. 71-78).

Вірогідність означених положень підтверджується у дослідженнях Р. Аткінсона, С. Бочарової, С. Кисіля, С. Максименка, Р. Павелківа, О. Скрипченка, Ю. Трофімова, В. Шапаря. Досліджуючи взаємодію короткострокових і тривалих психічних процесів, спрямованих на сприйняття інформації, її обробку, збереження та відтворення, вони дійшли висновку, що пам'ять має трьохкомпонентну структуру, а саме: 1) сенсорний реєстр пам'яті; 2) короткострокову пам'ять; 3) довгострокову пам'ять (Аткінсон, 1980, с. 175; Бочарова, 1982, с. 4-6; Кисіль, 1994, с. 9; Шапар, 1994, с. 125 та ін.).

Відповідно до цієї трьохкомпонентної теорії пам'яті, якість сприйняття такої інформації та швидкість її переробки (перевербалізації) для створення різних варіантів образів в уяві суб'єктів, з яких потім обирається найдоцільніший на основі врахування внутрішніх та зовнішніх чинників, залежать від роботи сенсорного реєстру їх пам'яті, а також від короткострокової та довгострокової пам'яті суб'єктів.

Сенсорний реєстр – це структура пам'яті суб'єкта, призначенням якої є за допомогою слухових або зорових рецепторів сприймання зовнішньої інформації. Ця інформація підлягає очищенню й перенесенню до короткострокової пам'яті суб'єкта. Після припинення дії на рецептор певної модальності, образ сприйнятої інформації залишається в його сенсорному реєстрі приблизно 240-400 мс. За цей нетривалий проміжок часу вагома інформація потрапляє до короткострокової пам'яті суб'єкта (інколи одразу до довгострокової пам'яті), а несуттєва (або контекстуально неважлива) – нівелюється (Аткінсон, 1980, с. 176).

Короткострокова пам'ять суб'єкта у психологічній науці трактується як складник незначної місткості, де проходить обробка вагомих для нього сприйнятих образів. Кількість образів співвідноситься з обсягом його короткострокової пам'яті, доступністю зіставлення конструктів образів, здатністю до групування певних образів індивідом та персональною швидкістю мнемічних процесів. До основоположних процесів керування короткостроковою пам'яттю суб'єктів відносяться: збереження,

повторення, розшукування та активація в пам'яті інформації, образне уявлення і кодування інформації (Кисіль, 1994, с. 10).

Для першого блоку даних процесів, до якого відносяться зберігання, розшукування та активація інформації, характерним є співставлення нових образів із знайденими в довгостроковій пам'яті, які підлягають розпізнаванню та віддзеркаленню. Від кількості сприйнятих образів та об'єму короткострокової пам'яті індивіда залежить якісний показник цього процесу. Натомість, якщо обсяг короткострокової пам'яті менший за кількість новосприйнятих образів, то повторення інформації без допущення помилок неможливе, а якісний показник цього процесу значно зменшується (Шапар, 1994, с. 125).

Повторення як процес керування короткостроковою пам'яттю характеризується кількаразовим внутрішнім або зовнішнім відтворенням інформації. Завдяки повторенню відбувається відновлення сліду в короткостроковій пам'яті, що відстрочує момент його зникнення і допомагає більш якісному закріпленню інформації. За переконанням С. Кисіля, велика кількість інформації втрачається одразу ж після сприйняття, тому варто реалізовувати її блискавичне повторення, поволі збільшуючи часові проміжки між подальшими повтореннями. В результаті повторення дії вже існуючі зв'язки зазнають реконструкції й уточнюються, а засоби, за допомогою яких відбувається вирішення завдань, покращуються. В результаті – лишаються тільки конкретні рухи і мисленнєві дії, за сприянням яких можна досягнути потрібного результату (Кисіль, 1994, с. 10).

Кодуванню як процесу керування короткостроковою пам'яттю індивіда притаманні два різновиди діяльності. Перший (автоматичний) застосовується, якщо є доволі міцний взаємозв'язок між новими сприйнятими образами і віднайденими в довгостроковій пам'яті (відповідними слідами). Другий (режим керованого пошуку) пов'язаний з використанням індивідом довільної уваги (Кисіль, 1994, с. 10-11; Kluwe, 2003, с. 15 та інші).

Третім структурним складником пам'яті індивіда є довгострокова пам'ять суб'єкта, яка відрізняється від перших двох складників великою місткістю. У його довгостроковій пам'яті інформація знаходиться у вигляді слідів. Її можна використовувати також при відображенні, відтворенні та розшифровці й кодуванні (зіставляючи попередню інформацію з новою в короткостроковій пам'яті суб'єкта). Сучасні науковці, досліджуючи довгострокову пам'ять індивіда, наголошують на існуванні окремих її субелементів – оперативної пам'яті (по суті короткострокової пам'яті), і «довічної» («третинної»). «Довічна» пам'ять дозволяє індивіду не забувати (окрім патопсихологічних ситуацій) певну інформацію впродовж усього життя. Це стосується першорядної

інформації для людини – її імені, прізвища тощо (Аткінсон, 1980, с. 177; Eichenbaum, 2008, с. 29 та інші).

З проблемою діяльності музичної пам'яті студентів мистецьких факультетів пов'язане ще й явище інтерференції, яке потрібно розглядати в площині складності структурування інформації. За переконаннями С. Бочарової, С. Кисіля, В. Шапаря та інших науковців, виникнення інтерференції пов'язане з незначним обсягом короткострокової пам'яті індивіда та неприсутністю в його пам'яті потрібних дій обробки належної інформації (Бочарова, 1982, с. 4-6; Кисіль, 1994, с. 12; Шапар, 1994, с. 125 та інші). На думку М. Пентилюк, проблема прояву інтерференції простежується і при вивченні мов – на вивчення однієї мови індивідом суттєво впливає (полегшується) знання ним іншої, якщо вони мають багато сукупних рис. Автор пов'язує прояв інтерференції з труднощами самонастроювання і саморегуляції мнемічної системи. Це відбувається в процесі засвоєння інформації та її переробки (Пентилюк, 2011, с. 193-198).

Звичайно, означена теза актуальна і для гри на різних музичних інструментах, які теж можуть мати велику кількість спільних рис (Юник, 1996, с. 78-81).

Проблема інтерференції розглядається науковцями і з позицій її розподілу на проактивну та ретроактивну. Проактивна інтерференція характеризується впливом нової інформації на засвоєну, а вплив попередньої діяльності на нову є сутністю ретроактивної інтерференції, яка за умови спільності інформації дає позитивний ефект (Пентилюк, 2011, с. 199-203).

Натомість, не лише у процесі запам'ятовування інформації студентами мистецьких факультетів, а і в процесі співвідношення рис виконавських умінь та навичок гри на музичному інструменті, теж проявляється проблема інтерференції. За переконаннями Т. Юник та Д. Юника, навички можуть негативно, хоч і нетривало, впливати на недостатньо сформоване уміння (Юник, 1996, с. 120-128; Юник, 2009, с. 94-96).

Отже, на нашу думку доцільно припустити, що вагому роль в ході музично-виконавської діяльності студентів мистецьких факультетів відіграє мислення, яке залежить від музичної пам'яті, а також проактивної та ретроактивної інтерференції, адже вона (інтерференція) пов'язується з ланцюгом мисленнєвих операцій, що можуть інколи загальмовувати швидкість мислення.

Необхідною умовою розвитку виконавської майстерності студентів факультетів мистецтв є музична пам'ять. Нові зрушення у їх навчально-виконавській діяльності як інструменталістів завжди ґрунтуються на попередньо сформованих знаннях, уміннях і навичках, тобто на основі

здобутків, зафіксованих у їх музичній пам'яті. Музична пам'ять студентів факультетів мистецтв фіксує предмети і явища дійсності у власній психіці в той час, коли вони вже безпосередньо не діють на їх органи чуття. Вона уособлює ряд складних психічних процесів, які надають їм змогу засвоювати новосприйняту інформацію й використовувати її у подальшому формуванні фахової майстерності.

Зважаючи на вищевикладену інформацію, необхідно звернутись до сутності поняття «музична пам'ять», що за переконаннями Л. Бочкарьова, притаманна, як правило, всім індивідам і пов'язана з їх загальною пам'яттю. Специфічною її рисою є те, що вона стосується пам'яті музичного матеріалу (Бочкарьов, 1989, с. 236-239).

Таким чином, музична пам'ять є вселюдською пам'яттю, а не специфічним видом пам'яті студентів факультетів мистецтв, які пов'язані з музичною діяльністю. Музична пам'ять (з англ. «music memory») пов'язана зі спроможністю розпізнавати музичний матеріал та його відтворювати. Музичне розпізнавання потрібне для осмисленого сприймання музики, а його неодмінною умовою є оптимальний розвиток музичного слуху. Вагому роль в музичній пам'яті виконують емоційна пам'ять (пам'ять на події з емоційною складовою) та слухова пам'ять (різновид образної, пов'язана з віддзеркаленням та збереженням слухових образів). Суттєву роль при відтворенні музики виконують: зорова пам'ять, яка пов'язана з запам'ятовуванням нотного тексту; рухова – пов'язана з запам'ятовуванням послідовності рухів; словесно-логічна, за сприянням якої проходить запам'ятовування закономірності будови музичного твору (Науменко, 1995, с. 68).

Музичне пізнавання необхідне для осмисленого сприйняття музики. За переконаннями С. Науменко, необхідною умовою музичної пам'яті є достатній розвиток музичного слуху. Важливе місце в музичній пам'яті займають слухова пам'ять (одна з різновидів образної пам'яті, пов'язана із збереженням і відтворенням слухових образів) і емоційна пам'ять (пам'ять на емоційно забарвлені події). При відтворенні музики істотну роль відіграють також рухова пам'ять (запам'ятовування послідовності рухів), зорова (запам'ятовування нотного тексту) і словесно-логічна пам'ять, за допомогою якої відбувається запам'ятовування логіки будови музичного твору (Науменко, 1995, с. 68).

Для музичної пам'яті характерним є формування у музикантів полімодальності. С. Науменко встановила, що домінування слухових образів у музиканта зовсім не відмінняє значення образів інших модальностей. Злиття різних за модальністю образів породжує синтетичний, полімодальний образ. В осіб з високо розвиненим «внутрішнім слухом» має місце не лише виникнення слухових уявлень після зорового сприйняття, а й безпосереднє «слухання очима», тобто

перетворення зорового сприйняття нотного тексту на зорово-слухове сприйняття. Сам нотний текст починає «переживатися» ними слуховим чином (Науменко, 1995, с. 84-89).

Отже, узагальнюючи вищевикладену інформацію стосовно розгляду сутності музичної пам'яті студентів факультетів мистецтв слід зазначити, що вона є феноменом психолого-педагогічних досліджень, адже тільки ці галузі науки «володіють» теоретико-методологічним інструментарієм вивчення процесу її розвитку для формування необхідних у них фахових компетенцій, зокрема:

- формування виконавських умінь та виконавських навичок у студентів факультетів мистецтв під час інструментальної підготовки завжди ґрунтуються на здобутках, зафіксованих у їх музичній пам'яті;

- формування фахових компетентностей студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки не можливе без застосування їх музичної пам'яті;

- музична пам'ять студентів факультетів мистецтв забезпечує запам'ятовування нотного тексту музичних творів у процесі їх інструментальної підготовки тощо.

У теорії та методиці музичного навчання проблемні питання з приводу запам'ятовування нотного тексту музичних творів як піаністами, так й іншими інструменталістами вивчались з позицій: асоціативної наукової теорії пам'яті (Їфу, 2019, с. 143-156; Ціжуй, 2022, с. 138-145 та інші); трьохкомпонентної теорії пам'яті (Юник, 1996, с. 18-20; Юник, 2009, с. 98-102 та інші).

Незважаючи на те, що результати наукових досліджень фахівців з теорії та методики музичного навчання були спрямовані на запам'ятовування нотного тексту музичних творів музикантами-інструменталістами, які займаються концертно-сценічною діяльністю, на нашу думку, вихідні положення цих праць легко моделюються в умови інструментальної підготовки студентів факультетів мистецтв, оскільки перебіг означеного процесу та специфіка запам'ятовування відтворювання нотного тексту музичних творів для них всіх є тотожними.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок.

1. Сутність музичної пам'яті студентів факультетів мистецтв як психолого-педагогічного феномену доцільно розглядати з позицій розвитку різних її психологічних теорій, зокрема з позицій асоціативної теорії пам'яті та з позицій інформаційно-кібернетичної теорії пам'яті (трьохкомпонентної її структури).

2. Музична пам'ять студентів факультетів мистецтв з позицій асоціативної теорії пам'яті – це складна двокомпонентна система пам'яті, яка у процесі їх інструментальної підготовки забезпечує запам'ятовування та

відтворювання нотного тексту музичних творів завдяки короткострокової або тривалі взаємодії асоціацій за змістом, подібністю, контрастом, суміжністю, часовою та просторовою близькістю.

3. Музична пам'ять студентів факультетів мистецтв з позицій інформаційно-кібернетичної теорії пам'яті – це складна трьохкомпонентна психологічна система, яка у процесі інструментальної підготовки майбутніх фахівців забезпечує розпізнавання ознак нотного тексту музичних творів рецепторами сенсорного регістру та їх сприйняття, обробку сприйнятої інформації у функціональній ємкості короткострокової пам'яті, а також збереження запам'ятованої інформації у довгостроковій пам'яті та її відтворення.

4. Сенсорний регістр музичної пам'яті студентів факультетів мистецтв як структурно-функціональна її складова забезпечує розпізнавання ознак нотного тексту музичних творів у процесі інструментальної підготовки майбутніх фахівців, сприйняття нової інформації і перенесення її до короткострокової пам'яті.

5. Короткострокова музична пам'ять студентів факультетів мистецтв фіксує ознаки нотного тексту музичних творів у процесі інструментальної підготовки навіть тоді, коли вони вже безпосередньо не впливають на їх органи чуття (на рецептори сенсорного регістру). Вона (короткострокова музична пам'ять) уособлює ряд складних психічних процесів, які надають змогу майбутнім фахівцям засвоювати не тільки ознаки нотного тексту музичних творів, а й іншу необхідну новосприйняту інформацію й використовувати її у подальшому формуванні виконавських умінь та навичок гри на музичних інструментах.

6. Довгострокова музична пам'ять студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки забезпечує збереження запам'ятованого нотного тексту музичних творів з метою його відтворювання у будь-яких умовах професійної діяльності.

7. При запам'ятовуванні та відтворюванні нотного тексту музичних творів у процесі інструментальної підготовки студенти факультетів мистецтв використовують різні види музичної пам'яті, зокрема: рухову, емоційну, зорову, слухову і логічну. У залежності від їх когнітивної установки та специфіки музичної інформації, студенти означених факультетів використовують доцільний її вид.

Звичайно, у статті не охоплено всі аспекти роботи музичної пам'яті студентів мистецьких факультетів. За її межами залишились питання специфіки запам'ятовування та відтворювання нотного тексту музичних творів інструменталістами у контексті психологічних теорій пам'яті. Саме тому, подальші дослідження вбачаються у ретельному розгляді різних

поглядів вітчизняних та зарубіжних науковців на означені проблемні питання.

ЛІТЕРАТУРА

- Аткинсон, Р. (1980). *Человеческая память и процесс обучения*. Москва: Прогресс. (Atkinson, R. (1980). *Human memory and learning process*. Moskva: Progress).
- Бочарова, С. П. (1982). О системном подходе к исследованию памяти. *Психология познавательных процессов: вестник Харьковского университета*, 3–10. (Bocharova, S. P. (1982). On a systematic approach to memory research. *Psychology of cognitive processes: Bulletin of Kharkov University*, 3–10).
- Бочкарёв, Л. Л. (1989). *Психологические механизмы музыкального переживания* (дисс. ... д-ра психол. наук: 19.00.01). Киев. (Bochkarev, L. L. *Psychological mechanisms of musical experience* (DSc thesis). Kiev).
- Їфу, Ч. (2019). *Формування художньо-образного сприйняття у майбутніх учителів музики в процесі інструментально-виконавської підготовки* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). Київ. (Yifu, Ch. *Formation of artistic and figurative perception in future music teachers in the process of instrumental and performing training* (PhD thesis). Kyiv).
- Кисіль, С. Г. (1994). *Продуктивність КЧП у зв'язку з типологічними властивостями нервової системи людини* (автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.01). Київ. (Kysil, S. H. *Productivity of KChP in connection with the typological properties of the human nervous system* (PhD thesis abstract). Kyiv).
- Козляковський, П. А. (2005). *Загальна психологія: навчальний посібник*. Миколаїв: ОРК. (Kozliakovskiy, P. A. (2005). *General psychology: a study guide*. Mykolaiv: ORK).
- Максименко, С. Д., Зайчук, В. О., Клименко, В. В. (2004). *Загальна психологія: підручник*. 2-ге вид. Вінниця: Нова книга. (Maksymenko, S. D., Zaichuk, V. O., Klymenko, V. V. (2004). *General psychology: a textbook*. 2nd ed. Vinnytsia: Nova knyha).
- Науменко, С. І. (1995). *Основи вікової музичної психології*. Київ: Український центр творчості дітей та юнацтва. (Naumenko, S. I. (1995). *Basics of age-related musical psychology*. Kyiv: Ukrainskyi tsentr tvorchosti ditei ta yunatstva).
- Павелків, Р. В. (2002). *Загальна психологія: підручник для ЗВО*. Київ: Логос. (Pavelkiv, R. V. (2002). *General psychology: a textbook for higher education*. Kyiv: Lohos).
- Пентиліук, М. І. (2011). *Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики*. Київ: Ленвіт. (Pentyliuk, M. I. (2011). *Actual problems of modern language didactics*. Kyiv: Lenvit).
- Скрипченко, О. В. (2005). *Загальна психологія: підручник для ЗВО*. Київ: Либідь. (Skrypchenko, O. V. (2005). *General psychology: a textbook for higher education*. Kyiv: Lybid).
- Трофімов, Ю. Л. (2003). *Психологія: підручник для ЗВО*. Київ: Либідь. (Trofimov, Yu. L. (2003). *Psychology: a textbook for higher education*. Kyiv: Lybid).
- Ціжуй, У. (2022). *Формування художньої емпатії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фортепіанного навчання* (дис. ... д-ра філософії). Київ. (Tsizhui, U. *Formation of artistic empathy of future music teachers in the process of piano training* (PhD thesis). Kyiv).
- Шапарь, В. Б. (1994). *Формирование профессиональной памяти курсантов высших военных учебных заведений* (дисс. ... канд. психол. наук: 19.00.07). Харьков. (Shapar', V. B. *Formation of professional memory of cadets of higher military educational institutions* (PhD thesis). Khar'kov).
- Юник, Д. Г. (2009). *Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування: монографія*. Київ: ДАКККіМ. (Yunyk, D. H. (2009). *Performance reliability of musicians: content, structure and method of formation: monograph*. Kyiv: DAKKKiM).
- Юник, Т. І. (1996). *Вдосконалення методики запам'ятовування музичного тексту як засіб розвитку виконавської майстерності студентів-піаністів* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). Київ. (Yunyk, T. I. *Improving the method of memorizing a musical text as a means of developing the performance skills of piano students* (PhD thesis). Kyiv).

Eichenbaum, H. (2008). *Learning and memory*. New York, London: W. W. Norton Company.
Kluwe, R. (2003). *Principles of learning and memory*. Basel: Birkhäuser Verlag.

SUMMARY

Kuan Yuan. Musical memory of arts faculty students as a phenomenon of psychological and pedagogical research.

The associative psychological theory, which is one of the primary theories of memory, gained special development in the 18th – 19th centuries. This theory has not lost its relevance even today. According to this theory, the memory of student musicians is a two-component complex system related to the accumulation and reproduction of information. It is based on long-term or short-term associations (connections) by contrast, contiguity, similarity, spatial and temporal proximity. However, the interpretation of the essence of the memory of student musicians according to the "stimulus-reaction" type creates limitations in judgments about mnemonic processes. That is why there is a need to substantiate the essence of the musical memory of students of arts faculties and reveal the specifics of its work in the process of instrumental training. The article uses theoretical methods that corresponded to the nature of the phenomenon, in particular: comparative analysis of scientific research on the specified topic; modeling the ideas of psychological research into the theory and methodology of music education; summarizing the best experience of music teachers, etc. The methodological basis of the study was the associative theory of personal memory and the information-cybernetic theory. The essence of the concept of "musical memory of students of arts faculties" is substantiated from the standpoint of the specified theories. It means a complex two-component memory system that, in the process of their instrumental training, ensures the memorization and reproduction of the sheet music of musical works due to the short-term or long-term interaction of associations (in terms of content, similarity, contrast, contiguity, temporal and spatial proximity). As the musical memory of students of arts faculties from the standpoint of the information-cybernetic theory of memory is a complex three-component psychological system, which in the process of instrumental training of future specialists ensures the recognition of the signs of the musical text of musical works by receptors of the sensory register, the processing of perceived information occurs in short-term memory, the preservation of memorized information happens in long-term memory.

Key words: students of art faculties, musical memory, associations, memorization, sensory register, short-term memory, long-term memory, interference.

УДК 378.1:784.9:159.942

Лі Менцзе

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ORCID ID 0009-0008-0689-673X

DOI 10.24139/2312-5993/2023.03/498-507

ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ-ВОКАЛІСТІВ ДО САМОСТІЙНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

У статті розглянуто сутність поняття «готовність» з позицій психолого-педагогічної науки зі з'ясуванням її ролі в досягненні самостійності інтерпретації музичних творів. Доведено, що готовність студентів-вокалістів до самостійної інтерпретації музичних творів є феноменом психолого-педагогічної науки. Означений феномен охарактеризовано як цілісне інтегральне утворення з комплексу розвинених індивідуальних властивостей майбутніх митців, синергійність впливу яких забезпечує функціонування психічних процесів, спрямованих на мобілізацію власних творчих ресурсів необхідних для самостійної інтерпретації музичних творів. Описано специфіку формування та прояву короткострокової та довгострокової готовності студентів-вокалістів до самостійної інтерпретації музичних творів.

Ключові слова: готовність, студент, вокаліст, музичний твір, інтерпретація, психічні процеси, педагогіка, психологія.